

Eszrevételek

a legujabban megjelent „Egyéni nézetek”
(irta J e n ő) című röpiratra.

n. A valódi demotratia egyik alaptana: mindent a népért, mindent a nép által; ugy tetszik ép ezt hagyja röpiratszerző figyelmen kívül, midőn a szabadságratörékvés főakadályát egyedül a retrograd aristocratában keresi, holott ennek sorai közt is számosak a valódi demotratikus érzelmű s hazafias tettekben, érdemekben kitűnők; azután, vajjon mit tehetnének az Európaszerte megfoghatkozott kiváltságosak százazrei a népek millióival szemben, ha ezek a milliók az ő soraikból kiemelkedett értelmiség hasonlag százazreit kellően támogatnák, méltányolnák; ha ez az értelmiségi phalanx nem adná magát oly gyakran eszközül, midőn önálló tényező is lehetne; ha a népek nem lennének hozzászokva a végtelenül hosszú szunyadzashoz, s csak rövid perezekre nyitják fel szemeiket; ha a munkára hivatott értelmiség jó része is nemcsak negyelyezné a közügyek iránti érdekeltiséget, hanem tetteleg is tanusitaná azt, mig másrésze a népet oktatóná, vezetőné, a helyett, hogy az önzés arany borja előtt hajlongva a hatalmasak sarurol csokolja le a port, s inkább tetszik magának így megalázkodva, csuszálva, mint szabad polgárhoz illően felemelt fővel haladva, dolgozva. Bizony ezekben kell ám, főleg alkotmányos nézetű embernek a baj kutorrassait keresni, nemcsak a feudálérzelmű aristocratában, mely a haladásnak ha akarná se állhatja útját, ha nép és értelmiség nem henyél, nem vesztegel s önmagában bizik és nem másról várja boldogulását.

III. A röpirat szerzője így szól:
vivjuk ki az egyenlőséget s „mellé egyszerre öllünkbe gördülne a szabadság érett gyümölcse is.” Az egyenlőség — ugymond — a szabadság legbiztosb alapja és biztosító oszlopzata; ő „kevésbbé lealázónak tartja az egyenlőséget szabadság nélkül, mint a szabadságot egyenlőség nélkül,” s így kiált fel: „szívesebben lehetünk tagjai egy demotratikus absolutismusnak, mint egy aristotratikus constitutionalis musnak!” Az oly császarságból, melynek születési aristocratája nincs, egy nap alatt szabad köztársaság lehet, — „ellenben, oly ország, melynek erős születési aristocratája van, hasztalan mondja ki a szabadság, egyenlőség, testvériség igéit, — az aristotratia az ijedségből fölosodva, összeszedi magát, s csakhamar kész a még övatosabb és kegyetlenebb reakció.” Ezt két világos példával illusztrálja: É.-Amerikában a reakció csinált forradalmat a szabadság ellen, de a vezérek genialitása s a hadak hősiessége daczára megbukott, mert Amerikának nincsen születési aristocratája. Franciaországban a liberalismus három ízben kelt fel a reakció ellen s még több emberéletet áldozott vérpadon ugy mint harcmezőn, de szintén elbukott, mert Franciaországnak van aristocratája. Tehát a hol egyenlők a polgárok születésükre nézve, ott a szabadságot tüzzel-vassal is nehéz elbuktatni; a hol ellenben születési aristotratia van, ott a szabadság fája elszárad, ha vérről öntözik is.

Szerző kiemeli, hogy „az erő az egységben rejlik, az egység pedig csak egyenlőség által érhető el.” Azonban elismeri azt is, hogy „teljes egyenlőség ugy sem érhető el az emberi társadalomban;” hanem nem czélszerű új kasztokat állítani fel a társadalomban és „ékként azt megosztva egymás ellenségeivé tenni.” Elég ha a szellemi és testi képességek és a vagyon válfalat képeznek, de e különbségek nem megalázók, nem is vesztélyesek; hódolni nagy szellemeknek, azok felsőbbiségét elismerni nem szégyen, de megalázó az, ha milliók néhány ezer születési képzelt nagyság szolgájává tórpulnak. Itt azután szerző azon lehet ellenvetésre felel meg, hogy Angliában a fényes aristotratia mellett van — polgári szabadság. Angliában — ugymond — oly erős a polgári elem, hogy az aristotratia czirádait elviselheti. Az Angol aristotratia teljesen különbözik a Continensen levőtől; az angol aristotratia nem választja el semmi a polgárságtól; egymás mellett élnek; az angol aristotratia minden hazafiai érdemet, szellemi és erkölcsi kitűnőséget magába olvaszt, nem akadályoz semmi jónak s versenyez polgári érdemekben a tulajdonképi polgársággal. Az angol aristotratia és nép folytonos érintkezésben állanak egymással; a legidősebb fia az aristotratiahoz, a többi testvér a néphez tartozik; valamint a népből is időnként a lordok közé emelkedik a ki magát nagy polgári erényei és érdemek által kitűntette. A nép voltaképp önmagát látja fölemelve lordjaiban és büszke reájuk, ezért Maculay valóságot mond, midőn állítja, hogy az angol nép a legaristotratikusabb, s az angol aristotratia a legdemotratikusabb a világon. „A mig regenerálja magát az európai társadalom akként, hogy legyen olyan polgári eleme, mint Angliának, akkor aztán megengedhetjük, hogy legyen szintoly aristotratia, mint ugyancsak Angliának.

Szerző itt az Angliáról vett példát aligha roszul nem alkalmazza. Feledj, hogy az angol társadalomban azért nem vált mereven szét a polgári és aristotratia elem, mert mindkettőjük viselte az ország közterheit, olgozott a nemzet és ország felvirágzásán.

mint a kereskedelem terén, s hogy együtt szerezték a dicsőséget is; ezeket a kapcsolatot rögtönözni nem lehet; századok fejleményét utánozni absolut lehetlenség. Azután, az európai társadalom angol mintára nem regenerálhatja magát. A törvény előtti egyenlőség be van hozva minden culturállamban, de az angol aristotratia, mely disztét, erejét a népből vette, s családja gyökereit mindig annak termőföldébe bocsátá le — rögtönözni nem lehet, de nem is kell.

A demotratiaival éppen nem találja az aristotratia angol módon regenerálása. Nálunk a folyvást haladó polgárság már is ott áll, hogy csak igyekeznie, akarnia kell, s szavát ignorálni a leghatalmasabbak se leendene képesek. Nem lehet szó az aristotratia fokozatos átalakításáról, hanem a polgári elemnek kell önértelteljesen azon niveaura emelkedni, hol azután mindig és mindenki respectálni szokta. A czimekről le — vagy nemmondás nem tartoztatja fel, s nem segíti elő a demotratia a valódi polgári szabadságot, ezt, ép demotratia szempontból indulva ki magának az illető polgári elemnek kell tenni: segíts magodon s az Isten is megsegít, — nem pedig várni, mig ez vagy amaz osztály előitéleteitől megválni hajlandó.

Lapszemle.

A „Pesti Napló”-ban Greguss Ágost „Közoktatási észrevételek” czim alatt így elmélkedik:
A „katholikus mennyiségétant,” a „protestáns nyelvészetet,” mondja czikkirő ur, már ma nevelésnek találják; de „protestáns gymnasium” vagy „katholikus reáliskola” nem okoz megütözközést, mert felekezeti középiskoláink fennállását százados szokás és törvény szentesíti. Mig hazánkban a kath. vallás volt a dominans, természetesen, hogy az állami tanodák, merőben katholikus befolyás alatt állottak s katholikus színezetűek voltak. A protestánsok az 1790. 11. XXVI. t. c. 5. szakasza értelmében előleges királyi jóváhagyás mellett, szintén kinyerték a középiskolák felállításának engedélyét, tehát ismét természetesen, hogy az ily tanodák protestáns befolyás alatt kezeltetvén, bennök szintén protestáns szellem uralkodott. 1848-ban megszűnővén a kiváltságok, a jog meg nem szűnhetett, hanem átment más vallásfelekezetekre is, vagy és jobban mondva minden egyes honpolgárra; mert alkotmányos szabad országban az oktatás joga nem vallási, hanem polgári és minden honpolgár t. c. már ebből a szempontból fogja fel az oktatás jogát, 10-ik szakaszában megengedővén az „egyeseknek is, hogy népoktatási nyilvános tanintézeteket a törvény által megszabott módon állíthatnak s fenntarthatnak. A tanítás joga, mely minden egyest megillet, kapcsolatban áll a tanulás jogával, mely szinte mindenkit megillet. Vagyis nemcsak joga van tanítani, hanem egyszersmind oktatásban részesülni is. Miből következik, hogy mi az egyesek joga, az az állam kötelessége, minden egyesnek joga van az államtól oktatást követelni, az államnak pedig kötelessége gondoskodni arról, hogy az egyesek oktatásban részesüljenek. De ebből ered az államnak azon joga is, hogy az egyeseket kényszerítthesse, miszerint oktatásban részesüljenek. Némelyek állítják, hogy az állam ezen joga az egyéni szabadságba ütközik. De az egyén szabadsága csak addig terjed, mig másokéba nem ütközik. Miután az állam az egyének képviselője az egyesek irányában, a közérdek pedig az anyagi s szellemi jólétének előmozdítását követeli; tehát midőn az állam tagjainak bizonyos fokú műveltségét követeli, az állam életképességét növelvén, nem sérti az egyéni szabadságot, valamint akkor sem, midőn kívánja, hogy az egyének tulajdonuk egy részével mint adóval járuljanak közös költség fedezéséhez.

Az „Ung. Lloyd” a beteg Viktoria királynő esetleges elhunytával, kinek kormány éveit az angol ipar példátlan felvirágzása fogja megörökíteni, sokkal mozgalmassabb időszakot lát Anglia számára közeledni. E szó „demokratia,” mely tíz év előtt Angliában még csak a külvárosok jellemzésére használtatott, testté lőn, egy hatalmas párttá, mely a munkás mozgalommal takarodik. Az angol nép higgadsága mellett remélhető ugyan, hogy a mozgalom nem ölt terroristikus jelleget, mindamellett kétes, vajjon a monarchia fenntartja-e magát az új eszmékkel szemben. A koronaörökös népszerűtlen egyenlőség s a jobb osztályok, már csak anyagi jólétükkel tördővde készek elfogadni minden kormányrendszert, mely azt előmozdítani képes. Nem lehetetlen ennélfogva, hogy Anglia előbb-utóbb köztársaság lesz, sőt hogy már a legközelebbi nemzedék is koronázatlan angol kabinetet fog megélni.

A „Reform” észlelete szerint a lausanne-i békecongressus határozatain nem lehet többé nevetünk, bár még badarabbak is, mint évek előtt, mert a párisi legújabb polgárharc bizonyoságot tesz róla, hogy ha tanácskoznunk nem tudnak is, de a cselekvésben rettentők az emberek, midőn államromboló eszméiket valóítani törekcszenek; ezt tanuságul lehet venni a commonismussal párhuzamban, más uton de egy czéllal működő nemzeti sági fanatismussal szemben is, — mindkettő ellen csak a jól felgott szabadsági érdekek erélyes védelme áll.

A pénzügyi bizottságból.

A pénzügyi bizottság sept. 28-ki ülésében az igazgügyminiszter költségvetésének két első czimét tárgyalta. A központi igazgatást egészen és a második jimből a törvénykezést, a semmitőszéket, a legfelsőbb bíróséket, a kir. táblát Pesten és Maros-Vásárhelyen. központi igazgatásra előirányzott összegek, miután az 1872. évre előirányzott és az 1871. költségvetésben egállapított tételek közt nagy különbségek nem léteztek, részben megszavazattak, kivéve két tételt, a gyárnokok részére előirányzott 2000 ft töröltetelt, mert a bizottság azon nézetben van, hogy a számvévi osztályok rendezését, a belügyminiszteriumtól átveendő számsztek gyakornokok nélkül is képesek elvégezni. Jutalnak és segélyezésekre 4000 ft helyett 3500 ft szavazott meg. E czim többi részét a bizottság megszavazta s elismeréssel és örömmel constátálta mindenekelőtt, hogy az igazságyügyminiszter határozott kifejezést adott azon törekvésének, hogy miniszteriumának létszámát, a mennyire lehetséges volt, már is reducálta és pedig: egyelőre 2 osztálytanácsos és két fogalmazó a számfelveti statusba helyeztetek. Az előirányzott összegekre nézve a bizottság kijelentette, hogy a számfelvetiek már 1872-ben más állomásba helyezendők, a mennyiben pedig nagy terheltséssel járna, a jövő költségvetés szabályszerű elbáns alá fog esni; egyébiránt maga az igazságyügyminiszter intenciója, melyet hangsúlyozott, tudniillik: két miniszteri tanácsosi állomásnak megszüntetését azon esetre, ha államtitkár nevez ki. A semmitőszék, legfőbb ítélőszék és kir. táblánál alkalmazott gyakornokok fizetése 300 ft-tal lett rendszeresítve. A marosvásárhelyi bírák fizetésének felemelésében a bizottság megnyugodott, mert az elsőfoku bíróságok fizetéséről szóló törvény folytán elkerülhetlenné vált a felemelés, hogy a fizetések az elsőfolyamodású bírák fizetésével összhangba hozassanak. Az országos törvénytár szerkesztésére nézve a bizottság kijelenti, hogy a törvénytár szerkesztésének ügyét gyorsan kell rendezni, mely czélból felhívja az igazságyügyminisztert, eziránti tjavaslat mielőbb készítésére. Holnap folytatólag fogja a bizottság az igazságyügyminiszter költségvetését tárgyalni, és azon esetre, ha azt elvégezne, szombaton a kereskedelmi miniszter költségvetését fog tárgyalás alá kerülni.

A lép. ház pénzügyi bizottság sept. 30-ki ülésében folytatólag tárgyalta az igazságyügyminiszter „rendes” költségvetésének következő főczimeit s ezek teteleit. Pénzügyi fellörvényszék, királyi főügyészségek, kir. törvényszékek, ügyészségek és járásbírók; továbbá: orsz. vegyész műterem. Ezen czimre előirányzott összegek egyes teteleinél a bizottság „némi jelentéktelen leszállításokat tett, melyek allig érdemelnek figyelmet, miután általuk a költségvetés semmiképen nem szenved nagy csönkítást. Általába véve az 1872. évre előirányzott kiadásoknál, — legalább eddig ezen miniszteriumnál — több megtakarítás mutatkozik, minélfogva ezek minden esetre jóval kevesebbek lesznek az ezen idegi kiadásoknál.

„Törvénykezés a magyar határorvidéken” főczim egészen függőben hagyatott mindaddig, mig ez iránt a bizottságnak, a miniszterium részéről általánosságban és részletesen a kellő felvilágosítások megadtnak.

Ezután tárgyalás alá vétettek az „országos fey-intézetek, telekkönyvezés és nyugdíjak” főczimek alatt előirányzott tételek, melyek szintén igen kevés változtatással elfogadtak. Ezek befejezésével az igazságyügyminiszterium „rendes” költségvetése befejezetnek tekintendő. Hátra van még a „rendkívüli,” melynél már jelentékenyebb leszállítások helyezettettek kiltatásba; csak majd ennek befejezte után foga kereskedelmi miniszter költségvetése a bizottság tárgyalása alá kerülni, mi valószínűleg a jövő héten veszi kezdetét.

A „Kol. Közl.” eredeti távsürgönye.

Versailles. A haditörvényszékek számát 8-ra emelik, hogy a tömérdek pert be lehessen végezni. Aumale hg 3 milliót vette meg Fould palotáját.

Róma. Nigrát Minghetti váltja fel Párisban.

Bécs. A „W. Abpt” szerint a „Temps”-ben közölt Beust-féle körsürgöny elemzése merőben eltér a valóságtól.

Prága. A tepliczi nagyszerű német ünnepély nagy hatást tett a csehekre. A „Pokrok” hevesen megtámadja a „Pesti Napló”-t és Magyarországot, ürügyül veszi a horvát állapotokat.

Legujabb táviratok.

Páris, sept. 30. A 4-ik félmilliórd hadikártéri-tésre 600 millió van készen. A bordeauxi nemzetörség már teljesen le van fegyverezve.

Czernovicz, sept. 30. A kormány felhívta a tartománygyűlést, válassza meg képviselőit a reichsrathba. A felirati javaslat egyhangulag bizottmányhoz utasítottat.

Páris, sept. 30. Az oktatásügy miniszternek egy körlevele a feyelmi vizsgálatall való fenyegetés mellett megiltja a tanítóknak a megyei tanácsok választásába való beavatkozást. — A nemzeti védelem kormánya által eszközölt katonai kinevezéseket bíráló bizottság bevégezte munkálatait. A tábornokokra vonatkozólag a hadügyminiszter elrendelte, hogy az idevonatkozó elhatározások azonnal vitessenek keresztül.

Bécs, sept. 30. Az „Oesterr. Corresp.” szerint a szász koronaherczeg október 3-kán érkezend meg Schönbrunnba.

Insbuck, sept. 30. A tartomány gyűlésben való megjelenésre felszólított olasz-tiroliak kinyilatkoztták, hogy ezt csak akkor teszik meg, ha a kormány egy sa ját olasz-tiroli tartománygyűlést iránt kezeséget ad.

Grác, set. 30. A jogi óvás 44 szóval 16 ellen elfogadtatott; a slovenek és katholikus conservatívek annak ellene szavaztak. A helytartó tagadá a tartománygyűlés illetőségét, — azt hangsúlyozván, hogy az alkotmányos utról nem fognak letérni.

KÜLFÖLDI HIREK.

Párisból távirják sept. 28-ról, hogy Remusat, Pouyer-Quertier és Arnim között a vámszerződés megkötetett. Arnim biztosította a francia kormányt, hogy a berlini kabinet nem fogja megtagadni beleegyezését a föltételektől.

Páris, sept. 28. A pénzügyér a „Presse” szerint azon helyzetben van, hogy lefizetheti a németeknek a negyedik fél milliórdot jövő márczius és áprilisra szóló váltókban a nemzeti bank, a Rothschild és más nagy házak jóállása mellett, melyek 650 millió frankot bocsátanak a francia kormány rendelkezésére.

Páris, sept. 28. A hadügyér Versaillesban német nyelvi tanfolyamot nyitattott a katonatisztek számára, mely rendkívül látogatott. Közélebb Párisban is hasonló tanfolyam állíttatik fel.

Páris, sept. 29. Olozaga spanyol követ tegnap az aranygyapjas rendjelt szolgáltatta át Thiersnek Amadeus király részéről.

Versailles, sept. 29. Az ezredek újjászervezése sebesen halad s az egész hadseregbe nézve be lesz fejezve a nemzetgyűlés összeüléseig, a mely ideig az új parancsnokok kinevezése körül nem fognak lépések történni.

Berlin, sept. 20. A birodalmi tanács elé, hallomás szerint, a hadügyi budget nem fog beterjesztetni, mivel az egyes tartományok költségvetései még hiányzanak, s a kormány egy általános összeg megszavazását fogja kérni egy évre.

A khedive, mint Cairóbol távirják, Mahmud pasával alkudozást kezdett a teljes kibéküléshez. A nagyvezir megígérte, hogy feledni fogja a multat, de követeli a khedivetől, hogy jövőre készülődéseket ne tegyen a porta hire nélkül.

Mint Madridból 25 ről jelentik, a republikánus pár értekezletében elhatározottat, beváro magatartást tanusítani a tényleges kormánnyal szemben. — Azon hir terjedt el, hogy Figuerola, ki oda érkezett, államminiszterré fog kinevezettni. Az élelmi vámok 25 Madridban ujra behozattak, minden közbenjött különös esemény nélkül.

Lord Derby a birkenheadi műipariskola felavatása alkalmával beszédet tartott, melyben tagadá, hogy Francia- és Németország a legujabb időben Angliát a művészeti tanulmányokban messze túlszárnyaltak volna, és azon tanácsot adá, hogy a további kiképzésre gonddal legyenek az angol kézművesek nevelésénél, kik máskülönben a kereskedelmi versenyben le fognának győzteni.

A kolozsvári állami képezdek igazgató tanácsa által utólagos jóváhagyás reményében a fitanítóképezdebe állami köztartási segédelmezés mellett felvétettek a következő növendékek: Arkosi Lajos, Bánya Lajos, Bartha Gyula, Bőjthe Sándor, Déési Sándor, Drágoman Joachim, Egri József, Fülöp Ferencz, Gál Sándor, Koleszár Lajos, Molnár Ferencz, Nagy Géza, Nagy Béla, Oblátek Kálmán, Orbán András, Pap János, Rieger Imre, Szász Károly, Szabó István, Sándor Ferencz, Santa István, Tamási István, Zsakó János, Juhász János, Juhos Márton, Zsigmond Lajos.

Balú László és Pap Péter a felvételi vizsga kellő sikerrel letétele után vétetnek fel.

Fennjelelték felhivatnak, hogy folyó october hó 7-ik napján jelentsék magukat igazgató Paál Ferencz urnál (b.-királyutca 33. sz. alatt).

A tanitónő-képezdebe bennlakóknak felvétettek: Böhm Jenke, Gibbon Ida, Agh Emma, Péterfi Borbára, Muresanu Lukreczia, Pál Luiza, Székely Ilona, Bárány Anna, Szikszai Ilka, Bogdánfi Anna, Teslák Ágnes, Zsigmond Gizella, Tóth Ida, Kis Klára, Békési Lila, Molnár Matild, Mánú Anastasia, Amberboi Anna, Seifert Mária, Versényi Károlina.

Béjáróknak: Rivnyák Juli, Gelch Luiza, Prohászka Luiza, Vadas Zsuzsika, Wittemberger Gizella, Indali Etelka, Bóth Vilma, Beddi Anna, Izai Teréz.

Fennjelelt növendékek felhivatnak, hogy f. évi okt.

8-án jelenték meg az igazgató Tiszvári Ida kisasszony-nál a képezde helyiségében.

Kolozsvárt, szeptember 29-én 1881.

Kovács Antal, a tanács jegyzője.

Az erd. muzeum részére 1871. augusztus havában beküldött adományok jegyzéke.

I. Könyvek és kéziratok: A magy. tud. akadémiától. Nyomatványai 3 kötet és 34 füzet. — A cs. k. geolog. Reich anstalttól Jahrbuch, Wien 1871., 2. füzet. — A Nassaui Verein für Naturkundétól Jahrbücher XXIII. XXIV. Jahrgang, Wiesbaden 1870., 1 kötet. — A Smithsonian Institutiontól Annual Report for the year 1869., Washington 1871. — A müncheni kir. tud. akadémiától Sitzungsberichte 1870. II. Bb 3. Heft 1871., 1., 2. Heft. — A Verein für sib. Landeskundétól Archiv. neue Folge IX. Bd. 3-tes Heft Kronstadt. 1872. — Jónás József n.-kapusi tanítótól gr. Katona István váltásáért, III. kötet. N.-Várad 1649. 4. r. — Gáman Zsigmondtól 1 kötet, kézirat. — Istváni Páltól: Az Erdélyben felállított sájtó-bírószágra vonatkozó miniszteri rendelekek gyűjteménye. M.-Vásárhely 1871. — Sz. k. Pestvárossa tanácsától: Előleges jelentés az 1870. pesti népszámlálás eredményéről. Pest 1871.

II. Régiségek és érmek: Áspis Sámuelől egy régi zsidahagy. — Bakosi Károly 2 ezüst, 2 réz pénz. — Klir János 1 patkó. — Fatter Péter 1 kantár. — Czirják ur 1 ez. pénz. — Brassai Sámuel 1 bronz érem. — Marci Józsi 1 ez. p. — Czerny Antal 1 britt érem. — Jónás József 1 vas gyűrű N.-Kapusról 1870. — Gr. Mikó Imre 4 puská.

III. Természeti tárgyak: 6 tojás (fürj), 1 tojás (—), 1 Sylvia Fishys (him), 1 Limosa melanura, Fatter Péter ad. — 1 Sterna nigra (him), 1 Fringa pugnax (him), 1 Sylvia luscinia (him), 2 Sylvia atica pilla (him és tojó), 1 Totanus glareola (him), 1 Sylvia rufa (tojó), 1 mellesont (Sterna nigra), 1 mellesont (Fringia pugnax). 5 db kövület (4 Hippurites) a Meszesből, Hirschfeld József ad. — 2 ostrea kövület a Szamospartról, Tóth Ferenc ad. — 1 ós halfog, dr. Entz Géza ad. — 1 db darázska a Meleg-Szamos Völgyéből.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, október 2.

T. olvasóinkat kérjük, méltóztassanak lejáró előfizetéseiket mielőbb megújítani, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjen a szerkesztőség.

— Deák Ferenc beteg, e megdöbbentő hírrel lep meg az „Ellenőr”. Veszély ugyan nincs, hanem nagyon elgyengült. Reméljük, hogy mire e sorok megjelennek, már a haza bőse ismét visszanyerte lesz testi erejét, a nemzet várva várja a hírt, mely hazánk eme oszlopának teljes helyreállt tudassa.

— Vailati tanár a vak zeneművész Cremából, ki nem csak hazájában Olaszországban lett híressé várt.

IV. Beküldetett. 18. Minden betegnek erő és egészség, orvosság és költség nélkül.

Revalescière du Barry Londonból.

A delicat Revalescière du Barry minden nyavalyát meggyógyít, a mely a gyógyszereknek ellentáll; u. m.: gyomor-, ideg-, mell-, tüdő-, mirigy-, nyálhártya-, légzési-, hólyag- és vesebetegségeket, vérhas, száraznyavalyát, mellszorulást, köhögést, emésztéshiányt, szorulást, hideglázt, szédülést, vértolulást, fülzúgást, emélgést és hányást még teherben is, diabéteszt, buskomorságot, soványkodást, csuszát, köszvényt, Sz. 1584—1871.

Hirdetmény.

A maros-újvári m. k. sósánya hivatal részéről közhírré tétetik, hogy az 1872-ik évi gabona, világító és kenő anyag szükségletének szállítási útján leendő beszerzése céljából folyó év október 21-én délelőtti 10 óráig a sósánya hivatalhoz benyújtandó akármely szállítási tárgyra írásbeli ajánlatok nyomán árlejtést tartandó. — A versenyzni kívánók kötelesek ajánlatuknak megfelelő 5% bántépényt készpénz vagy magyar vasúti állam kötvényekben írásbeli ajánlatukhoz mellékelni, mely bántépénz egyszersmint a legkedvezőbb ajánlatot tevőnek ovadékkul be fog számíttatni.

Az 1872. évi tárgyak szükséglete eképpen jelöltetik ki, úgy mint ausztriai mérőben: 6300 mérő 82 ½ sulyu elegy buza, melynek vegyítke egy rész tiszta rozs két rész tiszta buza leendő. 2600 mérő 88 ½ sulyu kukorica. 33,000 ½ fagygyu gyertya. 2000 „ kétszer tisztított repce olaj. 1600 „ gépolaj kétszer tisztított. 2000 „ petroleum „ 400 „ tisztított fagygyu. „

Az erre vonatkozó árlejtési és szállítási feltételek a sósánya hivatali irodában megtekinthetők. A maros-újvári m. kir. sósányahivattól, 1871 szeptember 21-én.

Sz. 768. 2—3 (279)

Hirdetmény.

Maros-Ludas közölege vásárvám joga, 1872. év január 1-től kezdődő három egymásután következő évre, — árverés útján haszonbérbe fog adatni. Árverési határanapul folyó év október hó 31-ike d. u. 3 óra tüzetik ki, Maros-Ludasra a közöleg irodában, hol az árverési feltételek bármikor megtekinthetők.

A maros-bogáti járás szolgabírószágtól Maros-Ludasra 1871 szeptember 22-én. Deák Sándor, szolgabíró.

dolgokat művelvén az ott othonos mandolinon és huru guitaron, és több zene akadémiák tiszt. tagi előkérve választatott meg, és nyerte meg a „Pagan” melléknevet, — hanem az előtűnk fekvő angol, franc olasz, spanyol, német, lengyel, orosz, román sat. hirta tanusaga szerint a külföldön is mindenütt nagy tetszé müködött, ma este az itteni nem. színházban hangy senyt rendez kövélkező programmal: 1) Ábránd. „N má”-ból, Bellinitől olasz mandolinon, 2) Velenc Carneval, guitaron egyetlen huron, 3) Nagy-Ábr „Trovatore” című operából Verditől, mandolinon. I keveset mondunk — írja egyik előtűnk fekvő lap ha azt mondjuk Vailati tanár játékaról, hogy nagysze a szó szoros értelmében ráillik a csodaszertü. Halgas: meg tehát ma este!

— Hersilie asszony és Dr Camponile (lejes estélye gyér közönség előtt tartatott meg. Sok s ezek közt mi is csodálkozunk, hogy e nevezetes m tatványok így kevés érdekeltséget keltettek; pedig a pr grammban felhozattak nagy figyelmet érdemelnek, s többen is jobban bírják vala az olasz és francia nyel s így a kérdéseket több correctsággal intézhetik, m feltűnőbb lett volna a siker. Így is meg lehetünk az elégedve, s ezért óhajtanók, ha még egyszer alkalm nyujtának az illetők közönségünknek arra, hogy n gyobb számmal gyönyörködhessek a delejesség csod hatásában; mert most már hisszük, hogy tömeges fogják ez estélyt látogatni.

— Szinidényünk szombaton megnyitott Katonár klasszikus Bank-bánjával, a magyar színész kebelz nyugdíjalapja javára. A nemes cél bizonyára több nézi nagyobb buzgalmat érdemelt volna. Tegnap az ujjone szerződött Eichae Anna lépett fel először, a „Hamu pipókében” Benediktől. Virágcsokrokkal fogadta s ke ves, megnyerő játékát többször zajosan megtapsolta ma nagyobb, bár nem elegendő számmal begyűlt közö ség. Hja! Oktober van. Amde a színtársulatnak — h azt akarjuk, hogy legyen — októberben is élnie kell!

— Fiuméből szept. 18-ról ezeket írják nekünk A cs. és kir. tengerészeti akadémiánál az idén 36 növen dék jelentkezett felvételt vévett, kik közt igen sok magya volt. Jele, hogy most már a magyarok is mid több kedve kapnak a tengerész-pályára; a mi különben nagy helyes is, mintául közel 200 tiszti állomás van a had tengerésznél üresedésben, nem lévén eddig elég végzet növendék.

— Magyarországból nagyon sokan vándorolnak Oroszországba és a dunai tartományokba, jobb jövő és csalogó által biztatva. Ezek legnagyobb része aztán nyomorba jutva, a konzulágokhoz folyamodik, hogy visszatérhessen, de például a galaczi osztrák konzul rendelkezési pénztára annyira ki van merítve, hogy semmi segélyhez sem juthatnak. A belügyminiszterium tehát figyelmezteti a hatóságokat, hogy olyanoktól, kik a szükséges utiköltségeket kimutatni nem bírják, az ut-levelek alapjául szolgáló bizonylatokat tagadják meg.

— „A kolozsvári egyetem” című n. i. v. terjedő nagy gondal és ala-

posszággal, sok utánjárás és fáradsággal irt művét hoz-zánk is beküldte a szerző Mátrai Ernő. E műből már megelőzőleg mi is közöltünk mutatványt s most midőn az egész előtűnk fekvők, célunk azt a tanügy embereinek és pedig nemcsak a szakértőknak figyelmébe ajánlani. A mű olcsó, ára 60 kr. o. é. könnyűvé teszi annak megszerzését, s tekintve az adatok bőségét, az összeállítás czél szerű és tanulságos voltát, alig jelent meg oly mű, melyet inkább kellene a kultúra-terjesztés embereinek felkarolni, pártolni.

— Az ahir, hogy Török-Bálinton egy katakombát találtak, számos czellával és csontvázzakkal, teljesen alaptalan. Nem tudunk ott erről sem.

— Király 6 felsége az igazságügy miniszter előterjesztése folyán, a szervezendő első folyamodásu törvényszékekhez elnökökké és pedig: a gyula-fehérvári törvényszékhez: Joksman Nándor alsó-fehérmegyei főbíró s a nagy-enyedi törvényszék elnökét; a nagy-enyedi törvényszékhez: Halmágyi Sándor kolozsvári urbéri törvényszéki elnököt; a segesyvári törvényszékhez: Sustai Miklós fogarasi vidéki törvényszéki elnököt; a medgyesi törvényszékhez: Binder Lajos jogtudort; végre a tordai törvényszékhez: László György deési urbéri törvényszéki elnököt nevezte ki.

— 256—1871. eln. Aranyosszék állandó képviselő bizottmányának 1871. évi III. évnegyedes rendes gyűlése jelen év október hava 13-án fog megtartatni; tárgyai leendőek: szentesített törvények kihirdetése, a szervezeti tervre tett belügyminiszteri észrevételek, több miniszteri leiratok s az 1870-ik évi XLII. t. cz. 92. §. értelmében teendő, szomszéd törvényhatósági megtalálások tárgyalása és keblü ügyek elintézése. Sziveskedjék a Tek. szerkesztő ur ezen hatánapot becses lapjába közhírré tenni. Felvinczen, 1871. évi szeptemb. 26. Ns. Aranyosszék főkirálybírája, Beldi Gergely.

— Stieglitz régiség muzeumát csakugyan számosan látogatják, s valóban az megis érdemi e fádadságot. Drágák gyűjteménye, a régi pénzek, kő- és bronzkori fegyverek, eszközök s számtalan ritkaságok a világ minden részeiből gyűjtve nagyon kitűnő és gazdag példányokat mutatnak fel. A megkövült emberek, az egyiptomi mumia szép faragványok és metszvények szintén megtekintésre méltók.

— Érdekes párbaj két muszka nő között. Kaukaszban két nőgyimnasiun tanuló egy fiatal emberbe lett szerelmes s minthogy egymással kiegyezni nem tudtak, párbajra határozták el magokat. Az egyik kisasszony pisztolyból lött versenytársnőjére s el is találta, azután pedig hozzásietett, hogy őt ápolja, de ez utóbbi, mihelyest feleszmélt, ellenfelének hajába kapaszkodott, mire kölcsönös ruha és hajtépő tusa keletkezett s az egész botrány egy fenytőperrel zárt ajtók mellett végződött.

— Beküldetett: Általános földrajz különös tekintettel az osztrák-magyar monarchiára. A népiszkolák felső, s a polgári — és középtanodák alsó osztályai számára. Szerkesztő: I. H. Kánezdei igazgató és tanár Ara 80 kr. o. é. Pest. Kiadja Aigner Lajos 1872.

tiszta, emlékem világos. Kérem e nyilatkozatomat nyilvánossá tenni, úgy a hogy és hol önnék tetszik. Köteles szolgálja

Castelli Péter abbé, Bach. és Theol. és prunetói plébános, Mondovi kerület. Táplálóból lévén a húsnál, a Revalescière felnőtteknél és gyermekeknél 50-szer behozza árát gyógyszerekkel szemben.

1/2 fontos bádóg szelenczékben 1 frt. 50 kr. 1 ½ 2 frt. 50 kr. 2 ½ 4 frt. 50 kr. 5 ½ 10 frt. 12 ½ 20 frt. 24 ½ 36 frt.

Revalescière csokoláde poralak- és táblákban: 12 csészére 1 frt. 50 kr. 24 csészére 2 frt. 50 kr.

— Klöcker Péter kiadásában Székesfejervárt október elején megjelennek: „Politikai kis káté” V-ik az újabb törvények magyarázatával bővített kiadás. Irta Boross Mihály. 2 iv ára 16 kr. „Politikai óramutató” azok számára, kik nem tudják hányat ütött az óra. II. kiadás, irta Boross Mihály, 3 ½ iv ára 24 kr.

— Porges Károly igazgató első nyilvános magasabb kereskedelmi tanintézete Bécsben a jövő tanévtől kezdve, a fihalgatoktól elkülönítetten, külön helyiségben nők számára is nyit tanfolyamot a kereskedelmi könyvitel, számtan, levelezés, szép- és gyorsírásra. Ez valóban korszerű intézmény. E tanintézet rövid fennállása óta jó hírnevet szerzett magának, s Porges igazgató ur nem elégszik meg azzal, hogy az intézetet oda emelte, hogy a birodalom legjobbjai közé tartozik, hanem arra törekszik, hogy a kor követeléseinek is eleget tegyen. A tulajdonképpeni iskolában a főváros 27 legjobb tanára működik, a mellett pedig külön tanfolyamok vannak vasuti és távirászati, valamint biztosítási szakmákra is, jeles vasuti, táviradi és biztosítási tisztviselők képezése tekintetéből. A végzett hallgatók számára, kik egy évi önkéntes katonáskodási kötelezettségüket teljesítik, be-rendezett ismétlő folyam azért van, hogy a szakmájukra szükséges tanulmányokat szolgálatuk alatt ne feledjék el, s azután hivatásukat azonnal megkezdhessek.

Távirati tudósítás a bécsi borszérő. Sept. 30-ról: 5% Metalliques 57.70. 5% Nemzeti kölcsön 68.25. 1860-diki államkölcsön 98.25. Bank-részcények 759. Hitelrészvények 289.80. London 118.—. Ezüst 117.75. Cs. kir. arany 5.60. Napoleondor 9.41.

Földtehermentesítési kötvények: Magyar 78.—. Temesi 77.—. Erdélyi 74.50. Horv.-Slavon —.—.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

Nyilttér.

(277) 7—40

Titkos betegségeket és tehetetlenséget

(elgyengült férfiert)

gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker
biztosítása mellett

HANDLER MÓR

orvos- és sebész tudor, szülés és szemész.

Rendel naponként délelőtti 11 óratól 1-ig és
déltűn 3 óratól 5-ig.

Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutca 13. szám,
1-ső emelet 14. sz.

Díjjal ellátott levelekre azo-
nal válasz adatik.

48 csészére 4 frt. 50 kr. poralakban 120 csészére 10 frt. 288 csészére 20 frt. 576 csészére 36 frt.

Kapható: Barry du Barry és társa által Bécsben Wallfischgasse 8. és Faulak József fűszerkereskedésében, Pesten Töröknel, Brünben Eder F.-nél, Kolozsvárt Binder K. úr gyógyszárában bel-monostorutca a Rodoute során. Továbbá: Kronstädter József urnál kül-monostorutca 134 sz., bel-monostorutca 175 sz. és főtér 2. szám a zálogintézetnél, valamint minden városban jó gyógyszerezésnél és fűszerkereskedőknél, a bécsi ház ezen feljűl mindenüvé elküldi postai utalvány vagy utánvét mellett.

9—12 (231)

Liebig Kumys kivonata

(vegytanilag készült sivatagej.)

gyógyászati tekintelyek elismerése szerint gyorsan és biztosan

mint minden, eddig a gyógyászatban használt szer: tudóvást (meg előhaladt állapotban is), gumót, gyomor- és bél-hurutot, légső-hurutot, vérhiányt tartós betegségek és sok higany élvezete következtében, súlyt, méhgörcsöt és testi gyengeséget.

Palackok száma pakolással együtt 1 ft. o. é. Megrendelésekhez az összeg mellékelendő, mert utánvét nem fogadható el.

Legalább 4 palackot tartó ládákban kapható

Liebig sivatageje (Kumys) főrakára által

Berlin, Gneisenaustrasse 7 a.

Jegyzet. Beteg, a kiknél minden használt szer sikertelen maradt, sziveskedjenek a fennebbi készítménnyel bizalmasan egy utolsó kísérletet tenni.

Rópiratok ingyen — és bérmentesen.

4— (254)

A cs. kir. szabadalmazott patkány, házi és mező egér, vakond és sváboggy pusztító

Arkánium

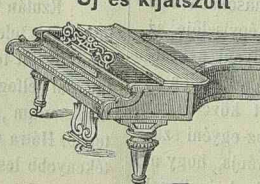
gyárához Bécsben, Neubaugasse, Nr. 70. Miután önnék cs. k. szab. arkániumát bámulatos sikerrel alkalmaztuk, kérjük, hogy postafordulattal meg 6 szelenczét küldeni sziveskedjék. Tisztelettel maradván a cs. k. szab. neubau és burgaui főnögyárak igazgatósága Stájerhonban.

Valódi minőségben kapható:

Kolozsvárt Fölly és Huflesz (a fő-teron), M.-Vásárhelyt Fogarasi Demeternél, Brassóban J. L. Hesshaimernél, Segesvárt és Szegedben J. B. Misselbacher és fainál kapható. 1 nagy bádóg 1 frt. kis bádóg 80 kr. Egyes bádog megrendelése is utánvét mellett gyorsan teljesítetik. Ugyanott kapható citrom-kenőcs, egyedüli szer a fagyhójakok és tyúkszem ellen, 1 téglya 50 k.

23—* (176)

Uj és kijátszott

ZONGORÁK

a legjobb bécsi firmáktól, kezesség mellett a bécsi árban kaphatók

TRISKA FERENCZ.

zongorakereskedőnél hid-utca 315 szám.

Kiigazításokat alaposan végez, méltányos árért, kezességek azok tartosságairól.

Tanár dr. Lapierre

befecskenése

3 nap alatt gyógyít*) minden hűdcső-kifolyást, valamint fehérfolyást nők-nél, még üdült állapotban is. Egy palack ára használati utasítással 1 tallér 20 ez. garas. Az összeg beküldése mellett, szigorú titoktartás alatt kapható

Witt A. által

Berlin, Lindenstrasse 18.

*) Százakat gyógyított.

9—* (256)

Nehézkóros görcsöket (nyavalyatörést)

levél által gyógyít egy százszoroson jónak bizonyult szerrel

Witt A.

Berlin, Lindenstrasse 18.

Hajbetegek számára!

Csak tudományos úton lehet hajbetegségeket gyógyítani. — Még a legjobb hajszer is ámitással válik az avatallan kezében, mert csak a szakember képes a baj okát megtalálni, s részint egyuttal belső gyógyítás által azt elhárítani. Hogy az egyszerű gyógykezelés mellett pillanatnyi csodasikerről nem lehet szó, mindenki értheti. Távol lakók sziveskedjenek néhány szál haját (lehetőleg gyökerestől) górcsóméti vizsgálat végett bérmentesen beküldeni, egyuttal életkorukat, a betegség tartamát és az ellene használt szerek megnevezni. A haj kihullás 4—6 hét alatt gyökeresen meggyógyul. Kopasz helyeken 6—8 hónap alatt új haj nő, ha a hajbőr helyes ápolással való dörzsölés után könnyedén megpirosodik. Korán megszürtült haj természeti útján, minden festőszert alkalmazása nélkül, eredeti színét visszanyeri. Mindezt eszközli

1—8 (278)

Dr. James Brown

HAJ-KÉSZÜLÉKEK FŐRAKTÁRA

Bostonban,

Bécsben Stadt, Adlergasse 8.

Levelek és megrendelések német, francia és angol nyelven.

SILBERMANN M.

látszerész Triestből

csak néhány napig

mulatand Kolozsvárt, s tisztelettel ajánlja a n. é. t. cz. közönségnek finom látszerészeti és mértani árak rakatárát:

u. m. szemüvegek, csipetők, lorgnettek nők és férfiak számára, a legújabb illesztés szerint; továbbá legújabb szerkezetű és legnagyobb táverejű színházi és tábori látesők; az eddig legjobbaknak ismert katonai papaszemek; górcsók, rajzeszközök, vízmértékek, hőmérők stb. stb.

Dús választékú fényképek, francia genre-képek, Stereoskop-képek stb. stb.

Végre: semmi kívánni valót hátra nem hagyó Stereoscop-gépek látogató-jegy-gépek és nagyító-üvegek, mind a legutányosabb árban.

Elfogad cserébe használt színházi látszóveket és távosöveket. Árúhely: a főtéren, a báró Jósika-féle ház alatt, a Kohn Sándor üzleti helyiségében.

(284)